

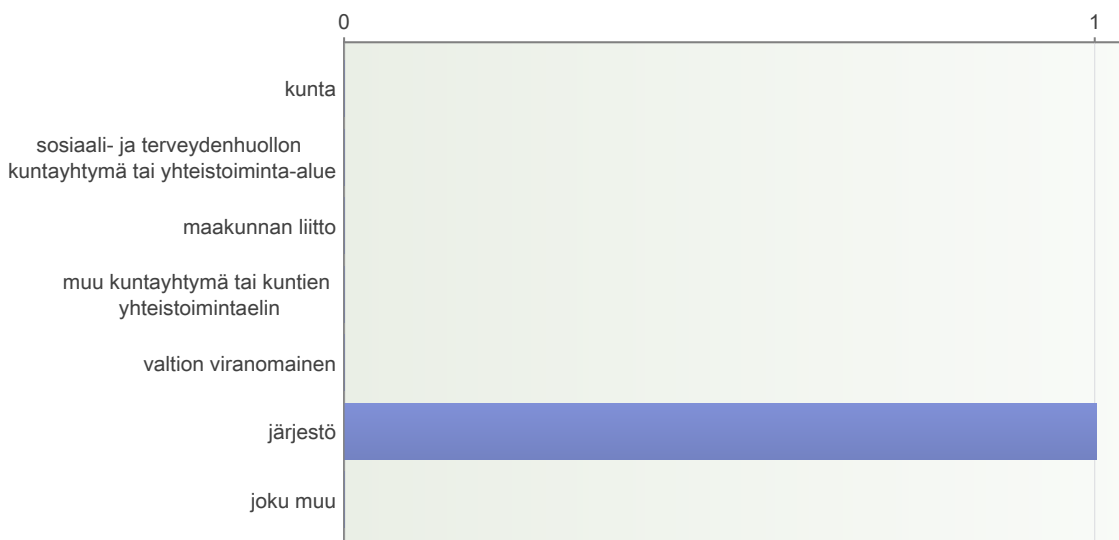
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Kehitysvammaisten Tukiliitto ry	Sirkka Sivula	Risto Burman, risto.burman@kvtl.fi, 050 5569 900	17.9.2016	liittohallitus

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- 1) Esitys luo hyvin toteutuessaan mahdollisuudet kaventaa terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta.
- 2) Maakuntien järjestämismääräykset erikokoisten ja erilaisessa taloudellisessa asemassa olevien lukuisten kuntien sijaan voi parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta muun muassa monipuolisemman ja syvällisemmän osaamisen sekä keskitettyjen taloudellisten resurssien myötä. Valtion asettamat yhtäläiset tavoitteet sekä STM:n maakuntien kanssa käymät vuosittaiset neuvottelut edistävät uudistuksen tavoitteiden toteutumista, mikäli niissä kiinnitetään erityisesti huomiota palveluiden laatuun ja ministeriön ohjaukselle annetaan riittävät resurssit.
- 3) Edellytyksenä kaiken onnistumiselle on riittävät resurssit ja vahva valvonta, jota omavalvonta ei voi korvata. Valvonnan on oltava sosiaali- ja terveysministeriön ohjauksessa.
- 4) Riskinä on kustannusten kasvun liiallinen rajoittaminen. Se korostuu esityksessä suhteettoman paljon

suhteessa palveluiden saavutettavuuteen ja laatuun. Jopa palvelujen laatu on esityksessä kuvattu pääosin talouden näkökulmasta.

5) Tämän esityksen tavoitteiden toteutuminen riippuu paljon myös siitä, minkälaiseksi valinnanvapauslainsäädäntö lopulta muodostuu. Näemme uhkana, että valinnanvapaus ei toteudu yhdenvertaisesti kaikille asiakasryhmille; esimerkiksi paljon tukea tarvitsevat kehitysvammaiset henkilöt voivat jäädä ainakin osin valinnanvapauden ulkopuolelle. Siksi palvelunkäyttäjien tarvitsemasta tuesta palveluja hakiessa ja palveluntuottajaa valitessa täytyy huolehtia.

6) Lisäksi näemme uhkana sosiaalipalveluiden jäämisen entistä enemmän terveydenhuollon palveluiden jalkoihin. Valinnanvapaus on helpompi toteuttaa lääkäripalveluissa kuin hyvin yksilöllistä räätälöintiä vaativissa sosiaalipalveluissa. Aiheutuuko terveyspalveluiden valinnanvapaudesta kasvavia kustannuksia, jotka syövät sosiaalipalveluiden resursseja?

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 1

- 1) Edellytykset kustannusten hillintään ovat olemassa, mutta on suuri riski, että se tapahtuu jopa asiakkaiden PL 19 pykälän mukaisia oikeuksia polkemalla. Palvelut pitää järjestää laatu ja yksilölliset tarpeet sekä kansalliset lait ja ihmisoikeudet sekä vammaispalvelut erityisesti YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksien sopimus huomioiden. Pelkästään kustannuksia ei voi ajatella.
- 2) Palvelujen joustavalla ja yksilöllisellä järjestämisellä on mahdollista saada huomattavia säästöjä, mutta se vaatii yksilötasolla huolellista palvelutarpeen kartoittamista ja palvelusuunnittelua sekä palveluiden toteuttamista yhteistyössä asiakkaan kanssa etsien uusia ja innovatiivisiakin ratkaisuja perinteisten palvelujen tilalle. Se saattaa vaatia alkuun enemmänkin resursseja, mutta säästöt syntyvät pidemmän ajan kuluessa järjestämällä palvelut ennakoivasti ja oikea-aikaisesti välttämällä näin raskaampien ja kalliimpien palvelujen tarve.
- 3) Myös digitalisaatiolla voidaan tehostaa monia palveluita ja saattaa niitä joustavammin asiakkaiden saataville, kunhan digitaalisia palveluita suunniteltaessa otetaan huomioon eri tavoin toimintarajoitteiset ihmiset sekä se, että kaikki eivät välttämättä voi hyödyntää digitaalisia palveluita. Siksi vastaavat palvelut tulee järjestää myös muulla tavalla.
- 4) Yleisellä tasolla kustannussäästöjä on mahdollista saada silloin, kun palvelunkäyttäjät pääsevät riittävän aikaisessa vaiheessa mukaan suunnittelemaan palveluita. Muuten on yhtä aikaa kovin vaikea parantaa palvelujen saatavuutta ja laatua sekä saada aikaan huomattavia säästöjä.

5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittäväällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

- 1) Yleisellä tasolla demokratia toteutuu esityksessä kohtaisesti, mutta meillä on paljon henkilöitä, jotka tarvitsevat apua ja tukea käyttääkseen vaikutusmahdollisuuksiaan. Mikäli YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevaa sopimusta ja substanssilainsäädäntöä noudatetaan, voivat vammaiset henkilöt saada tarvitsemansa räätälöidyt yksilölliset palvelut voidakseen toimia kunnan ja maakunnan täysivaltaisina kansalaisina. Näistä lähtökohdista demokratia ja kansanvaltaisuus toteutuisivat riittäväällä tavalla, sillä jokaisella asukkaalla/asiakkaalla/potilaalla olisi mahdollisuus vaikuttaa omien oikeuksiensa toteutumiseen.

2) Huolta aiheuttaa kuitenkin esityksen useassa kohdassa esiintynyt ”palveluiden yhdenvertainen saatavuus samojen objektiivisten perusteiden mukaisesti”. Mitä ovat palveluiden saatavuuden objektiiviset perusteet ja mikä on niiden suhde yksilöllisistä tarpeista lähtevään palvelutarpeen arviointiin ja palveluiden saamiseen? Henkilön yksilöllisten tarpeiden on oltava lähtökohdana. Ei ole olemassa objektiivisesti arvioitua palvelun tarvetta.

3) Hallituksen esityksessä luetellaan esimerkkilistauksena erilaisia osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksia. Esityksen 23 pykälän mukaan suoran demokratian laajuus ja muodot jäisivät kuitenkin pitkälti maakuntavaltuuston päätettäväksi. Tukeeko se riittäväällä tavalla kansanvaltaisuuden ja demokratian vahvistamista?

4) Maakunnan palvelulaitos heikentäisi erillisenä laitoksena kansanvaltaisuutta ja mahdollisuuksia osallistua, vaikka sen hallintosäätöön otettaisiinkin määräykset osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista. Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet toteutuisivat paremmin ilman erillistä laitosta ja palvelutuotannon yhtiöittämistä. Jokainen lisäporras heikentää demokratiaa.

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

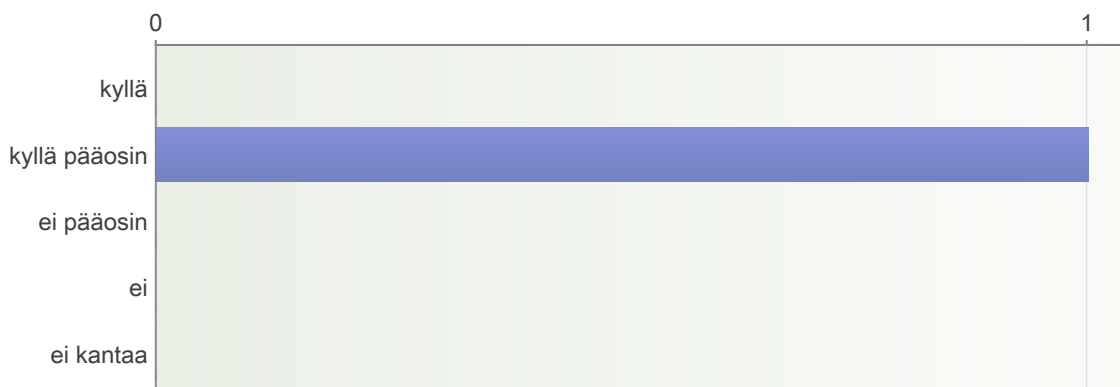
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

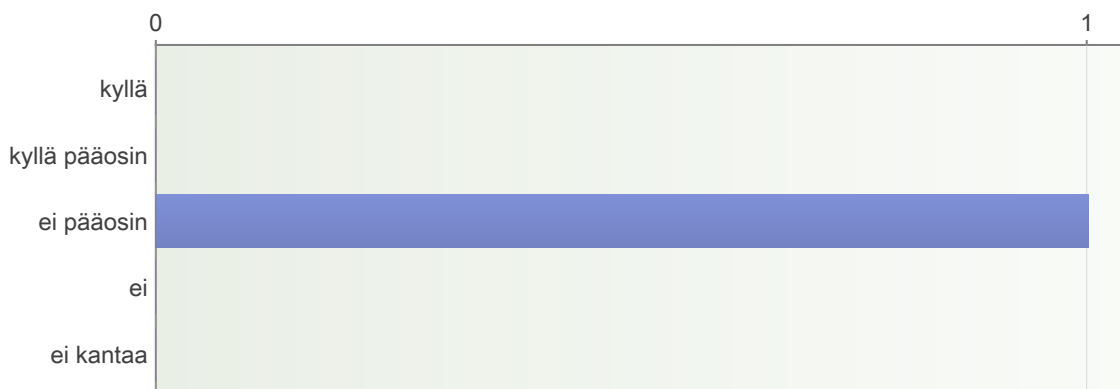

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Tehtäväkokonaisuuksien rajapinnat eri järjestäjien välillä ovat aina hankalia asiakkaan kannalta. Kunnan ja maakunnan saumaton yhteistyö on siksi välttämätöntä ja sitä tulee myös esityksessä korostaa enemmän. Esimerkiksi, kuka yhteensovittaa palvelun, kun oppilas saa perusopetuksen koulukyydit kunnalta ja vapaa-ajan matkat vammaispalveluna maakunnalta ja vielä terveydenhuollon matkat Kelalta? Samoin vastuu kunnan ennaltaehkäisevien palveluiden ja maakunnan järjestämien sote-palveluiden välillä on saatava hyvin selväksi. Kuinka turvataan se, että kunnat edelleen huolehtivat hyvinvoinnin edistämisestä?

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- 1) Esityksessä tunnistetaan erityisryhmiä ja todetaan tarve kiinnittää erityistä huomiota heidän osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksiinsa. Vammaisia henkilöitä ei kuitenkaan esityksessä mainita vähemmistöryhmänä. Vaikka YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan sopimuksen lähtökohtana onkin inklusio, näin merkittävässä muutoksissa on perusteltua pitää myös vammaisia henkilöitä erityisryhmänä. Esityksellä on

varmistettava, että myös näiden ryhmien ääni tulee kuulluksi asioissa, joilla on merkitystä heidän elämässään. 2) YK:n vammaissopimus velvoittaa takaamaan vammaisten ihmisten osallisuuden kaikessa heitä koskevassa päätöksenteossa ja oikeuden tehdä omaa elämäänsä koskevia päätöksiä. Maakuntaan täytyy luoda struktuuri, jossa osallisuus ja kuuleminen tapahtuvat tosiasiallisesti niin, että myös henkilöt, joilla on vaikeuksia ymmärtämisessä, voivat osallistua ja vaikuttaa asioihin. 3) Kannatamme maakunnan vammaisneuvostoja, mutta on huolehdittava siitä, että niissä on monipuolisesti edustettuna eri vamma- ja sairausryhmät, pelkkä tasapuolinen paikkojen jako kuntien välillä ei riitä. Joka tapauksessa on huolehdittava siitä, että käsiteltäessä esimerkiksi kehitysvammaisiin henkilöihin liittyviä teemoja, läsnä on aina ko. alan asiantuntemusta ja kokemusasiantuntijuutta. Kokemuksemme mukaan kuntien vammaisneuvostoissa on suhteettoman vähän kehitysvammaisia henkilöitä tai heidän edustajiaan. 4) Eri tavoin olisi huolehdittava siitä, että myös kehitysvammaisilla henkilöillä itsellään eikä vain heidän edustajillaan on mahdollisuus tuoda näkemyksiään esille maakunnan vaikuttamistoimielimissä. Tämä tarkoittaa usein sitä, että heillä on oltava tarvittava tuki omien näkemystensä esiintuomiseen ja käsiteltävien asioiden ymmärtämiseen ja selkokielistämiseen. 5) Vammaisten henkilöiden kohdalla tosiasiallisia osallistumisen mahdollisuuksia on tarjottava myös muissa kuin suoraan vammaisuutta koskeviassa kysymyksissä ja vaikuttamistoimielimissä. Nuorisovaltuustossa tai vastaavassa nuorten vaikuttamisryhmässä on varmistettava myös niiden nuorten äänen kuuluminen, jotka eivät perinteisesti ole olleet edustajina ko. ryhmissä. Kehitysvammaiset nuoret jäävät yleensä ulos tällaisten ryhmien toiminnasta. Yhdenvertaisuuden ja inklusion edistämisen näkökulmasta tähän olisi niin kunta- kuin maakuntatasollakin kiinnitettävä erityistä huomiota ja varmistettava kaikkien asukkaiden ja heidän edustajiensa demokraattinen mahdollisuus osallistua. 6) Ehdotamme maakuntiin palkattuja itsenäisessä asemassa toimivia vammaisasiamiehiä, jotka parantaisivat vammaisten henkilöiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. Kunnallisista vammaisasiamiehistä on hyvät kokemukset. He ovat vahvistaneet vammaisneuvostojen työtä ja tukeneet ja auttaneet oman osaamisensa ja verkostoidensa kautta virkamiehiä ja päättäjiä ottamaan huomioon omassa toiminnassaan esimerkiksi saavutettavuuteen liittyviä kysymyksiä. Tämä on ennalta ehkäisevää toimintaa parhaimmillaan. Vähintään vammaisasiamestointi tulee lisätä maakuntalain 23 pykälän osallistumista ja vaikuttamista edistävien keinojen luetteloon.

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

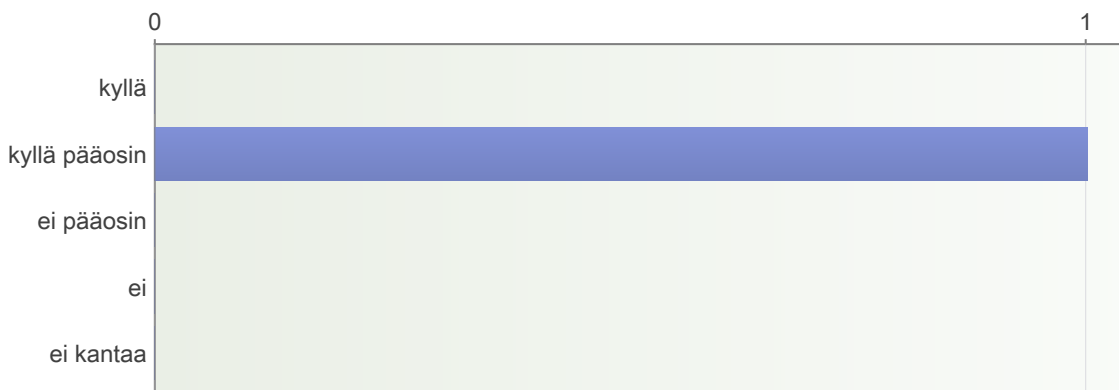
Avoimet vastaukset: ei pääosin

- 1) Vaikka sote-osaamisen keskittäminen maakunnan tasolle lähtökohtaisesti vahvistaa osaamista verrattuna nykytilaan, emme pidä perusteltuna sitä, että palveluiden tuottaminen maakunnassa erotettaisiin omaksi julkisoikeudelliseksi laitokseksi kauemmas maakunnan asukkaista ja demokraattisesti valittujen maakunnan

hallintoelimiä ohjauksesta. Viittaamme täältä osin myös oikeusministeriön maakunnan palvelulaitosta koskevasta sääntelystä 7.10.2016 antamaan lausuntoon (OM 192/43/2016). 2) Palveluiden järjestämisen ja tuottamisen erottamisella tavoiteltavat hyödyt ovat mielestämme pienempiä kuin tällaisen järjestelyn riskit ja haitat, mukaan lukien myös erillisen organisaation rakentamisen aiheuttamat lisäkustannukset, joita aiheutuisi myös erillisten virkojen perustamisesta maakunnan omaan organisaatioon. 3) Olemme seuranneet melko läheltä Tampereen tilaaja-tuottajamallia ja nähneet sen ongelmat. Malli on muun muassa paisuttanut organisaatiota, heikentänyt palveluita, lisännyt kustannuksia ja hämärtänyt sitä, kuka kantaa vastuun ongelmatilanteissa. 4) Koko uudistuksessa haettavat hyödyt ovat mielestämme paremmin saavutettavissa, jos toiminta organisoidaan maakunnan sisälle. 5) Olennaista on mielestämme lisäksi se, että sote-johtamisessa panostetaan riittävästi johdon substanssiosaamiseen, jotta sisältölakien keskeiset tavoitteet ja periaatteet otetaan alusta alkaen vahvaksi pohjaksi ohjaamaan sote-palveluiden järjestämistä ja tuottamista. Esityksessä korostuu liiaksi liiketaloudellinen osaaminen. Esimerkiksi vammaispalvelujen osalta vanhakantaisen laitospolitiikan jäänteet tulee saada kitkettä uusista sote-organisaatioista.

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Vastaaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

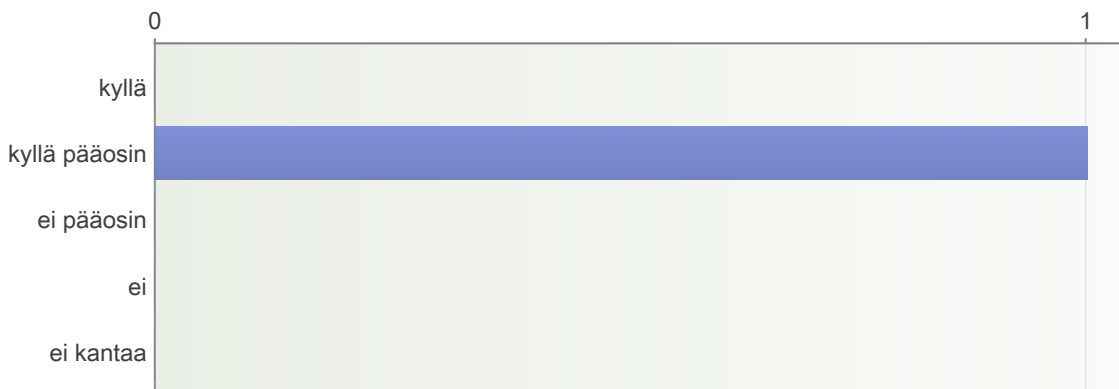
- 1) Peruskuvio eli rahat valtiolta ja sieltä myös vahvaa ohjausta, on hyvä sote-palveluiden kannalta. Mutta, mitä tapahtuu, jos maakunnan tarvitsisi käyttää enemmän rahaa välttämättömiin palveluihin kuin valtio on sille kanavoinut? Myös tällä esityksellä on turvattava perustuslain ja substanssilakien mukaisten välttämättömien palvelujen saatavuus riippumatta maakunnan taloustilanteesta. 2) Vammaisuus kestää yleensä koko elämän tai vammautumisen jälkeen loppuelämän. Jotta vammaainen ihminen voi olla yhdenvertainen muiden ihmisten kanssa, vammaisuudesta johtuvien palvelujen tulee olla maksuttomia. Sote-esitys ei saa johtaa siihen, että vammaispalveluista tulee maksullisia palveluita tai jo nyt perittävät sote-maksut nousevat. Riittävät toimeentulon edellytykset tulee muutenkin turvata kaikille kansalaisille, erityisesti heikoimmassa asemassa oleville.

11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Ei vastauksia.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

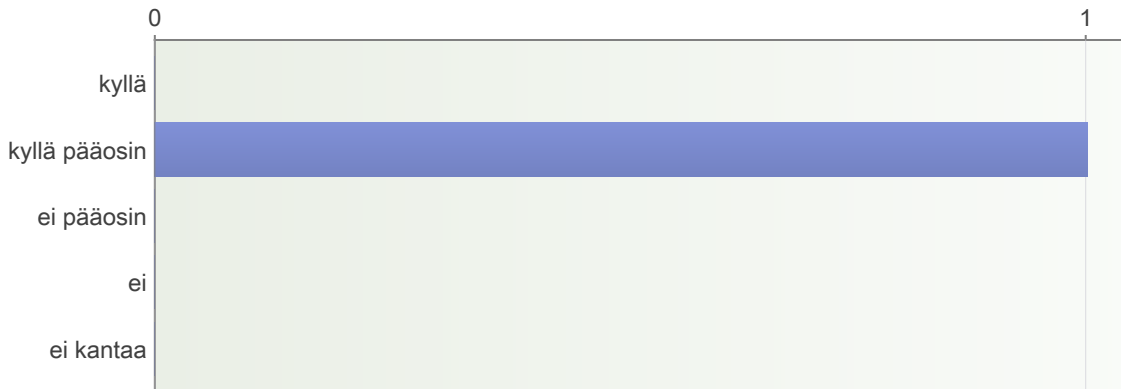

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- 1) Silloin, kun tarvitaan erityistä osaamista, palvelujen kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin on perusteltua, jotta asiakkaille voidaan turvata laadukkaat palvelut. 2) Jotta palveluiden saatavuus ja saavutettavuus voidaan turvata, lailla pitää varmistaa, että etäisyys ei muodostu palvelun saamisen esteeksi. Muun muassa silloin, kun henkilö ei pääse palvelujen luo, ne on tuotava hänen luokseen. Myös esimerkiksi matkojen on oltava vammaiselle henkilölle maksuttomia. 3) Lähitulevaisuudessa täsmentyvää sote-palveluiden asiakkaiden valinnanvapautta toteutettaessa on tärkeää varmistaa, ettei palveluiden keskittäminen joidenkin asiakasryhmien, kuten kehitysvammaisten henkilöiden, osalta missään maakunnassa tai esimerkiksi ruotsinkielisten palveluiden osalta johda siihen, ettei valinnanvapautta tosiasiallisesti olisi, vaan yksi toimija järjestäisi lähes kaikki tietyn kohderyhmän palvelut. Uudistuksessa tulee tukea erilaisten toimijoiden, mukaan lukien järjestöt ja pk-yritykset, mahdollisuuksia ja halukkuutta tarjota palveluita myös paljon palveluita tarvitseville asiakasryhmille kautta maan.

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

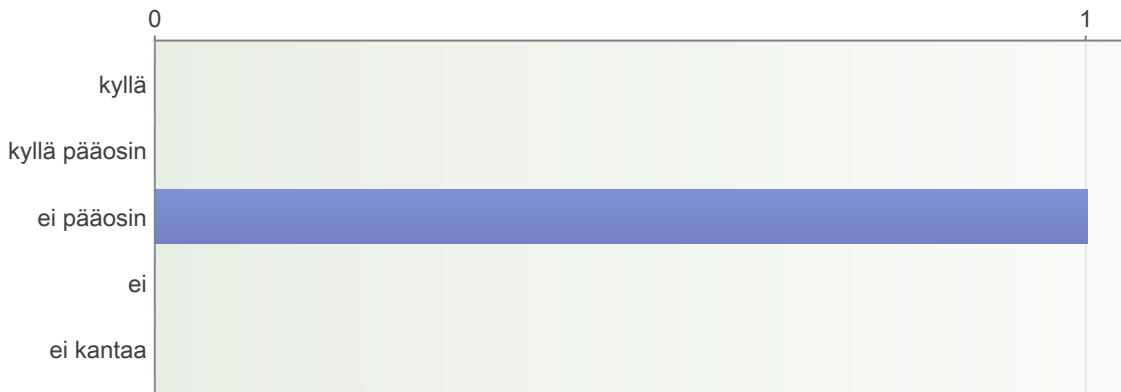

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- 1) Sopimuksen luonteeseen kuuluu aina, että se on sitova. Se parantaa myös eri maakuntien asukkaiden oikeusturvaa. Mahdollisuus muuttaa sopimusta myös sosiaali- ja terveysministeriön aloitteesta on tärkeä, koska neljän vuoden valtuustokausi on pitkä. Sopimus ei saa muodostua palvelujen saamisen esteeksi. 2) Epäselväksi jää niin tässä kuin monessa muussakin kohdassa, miten asiakkaan yksilölliset oikeudet suhtautuvat hallintoa sääteleviin lakeihin. Helposti ne jäävät toissijaisiksi säännöksiksi käytännössä, vaikka näin ei saa olla. Tämä on tapahtunut esimerkiksi hankintalainsäädännön osalta. Yksilöllisiä oikeuksia tulee korostaa enemmän. 3) 16 pykälän 4 momentissa puhutaan potilasturvallisuudesta ja muusta laadusta. Sosiaalihuollon palveluissa laatu on huomattavasti merkittävämpi asia. Jotta laadun merkitys korostuisi se pitää todeta erikseen. Lisäisimme luetteloon vielä ... tehokkaan ja palveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta edistävän tuotantorakenteen toteutumista.

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

Vastaajien määrä: 1

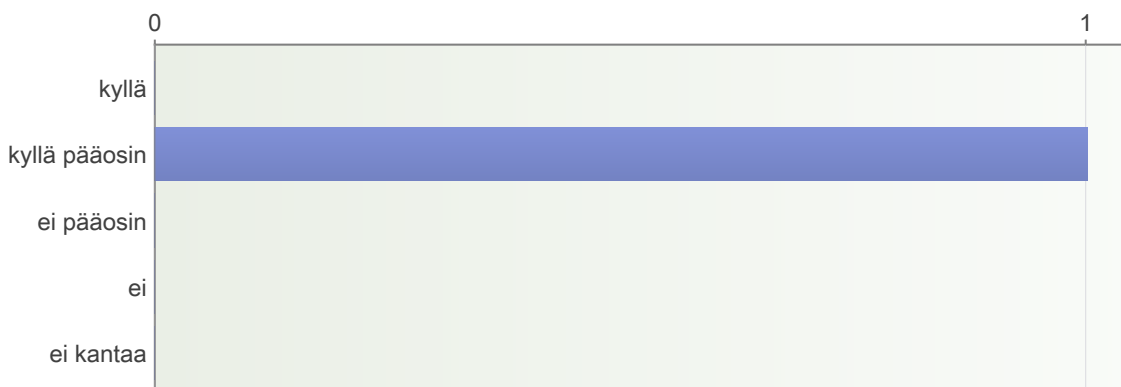

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- 1) Yksittäinen palvelun tuottaja ei voi vastata integraation toteutumisesta, se on maakunnan tehtävä. On suuri riski, että palveluketjut katkeavat, kun ensinnäkin palvelujen järjestäminen ja tuottaminen on erotettu toisistaan ja toiseksi palvelujen tuottamisesta vastaavat lukuisat eri toimintakulttuureilla toimivat voittoon tavoittelevat yritykset. Tähän välille asettuu vielä maakunnan palvelulaitos. On vaikea uskoa, että yritysten edustajat käyttävät yhtään ylimääräistä aikaa asiakkaan usein hyvinkin laajan palvelukokonaisuuden toteutumisesta. 2) Maakunnassa tulee olla sosiaali- ja terveydenhuollon palveluohjaajia, jotka esimerkiksi tekisivät yhdessä työparina töitä toimivien palvelukokonaisuuksien luomiseksi. 3) Jatkossa on välttämätöntä panostaa sosiaalihuoltoon yhdenvertaisesti terveydenhuollon kanssa. Hyvin hoidettu sosiaalihuolto auttaa terveydenhuollon kustannussäästöjen saavuttamisessa. Käytännössä voisi olla esimerkiksi sote-busseja nykyisten vain terveydenhuollon palveluita tuottavien bussien tilalla.

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveystaloudessa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

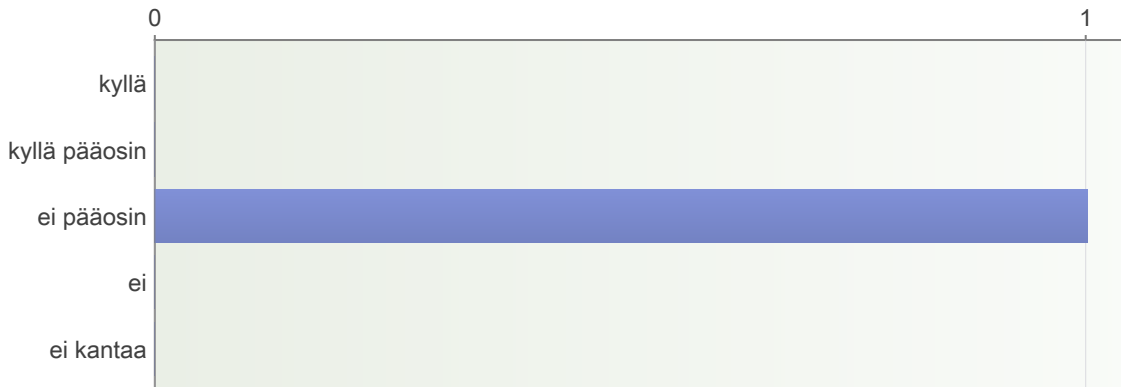
Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- 1) Valtion ohjaus on esityksessä hyvin kirjoitettu. Toteutuakseen toivotulla tavalla, siihen on varattava riittävät resurssit. 2) Sen sijaan valvonta pitää organisoida sosiaali- ja terveysministeriön alaisuuteen yhdistämättä kaikkia eri toimialoja. Taloudelliset kysymykset eivät saa ohjata valvontaa. Mikäli valvonta olisi organisoitu

valtioneuvoston alaisuuteen siten, että valtiovarainministeriöllä olisi valvonnassa vahva rooli, putoisi valvonnalta taloudellisten kysymysten painottuessa pohja pois.

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

Vastaajien määrä: 1

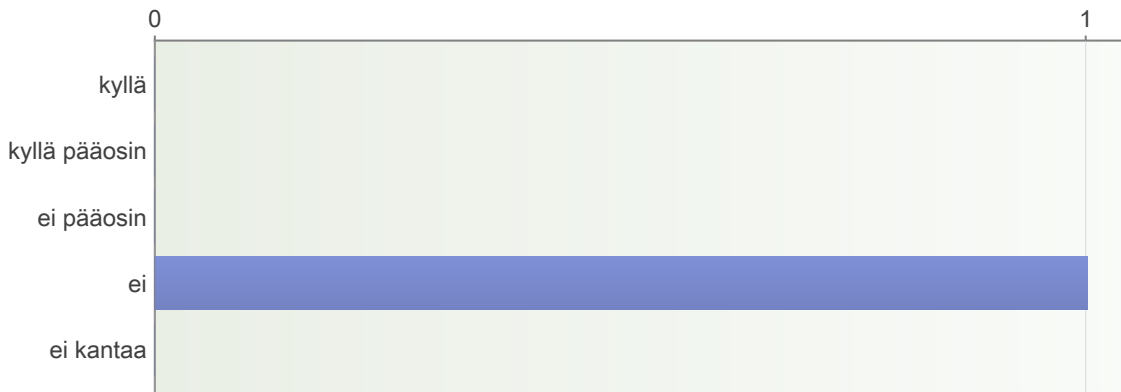

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- 1) Tampereella oli käytössä tilaaja-tuottajamalli, joka todettiin toimimattomaksi ja kalliiksi. Vastuu ei kuulunut kenellekään, kustannukset kasvoivat, palvelut huononivat ja tuli paljon väliinputoajia. 2) Emme kannata yhtiöittämistä. On selvitettävä vielä lisää, onko yhtiöittämisvelvoillisuus todellinen. Koska yhtiön lähtökohtainen tehtävä on tuottaa voittoa, järjestelmästä tulee kallis. Kansalaisten vaikutusmahdollisuudet yhtiöiden toimintaan ovat heikommat. 3) Erityisosaaminen on säilytettävä ja järjestämisvastuuta kirkastettava. Palvelujen saanti ei saa riippua siitä, ovatko palveluntuottajat julkisia vai yksityisiä.

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevilla säännöksillä tarkoitettua laajaa valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

- 1) Yhtiöittämisen vaihtoehtoja on vielä selvitettävä, sillä käsittääksemme esimerkiksi EU-lainsäädäntö ei sitä Suomelta edellytä. Sote-palveluiden tuottamisessa on toimittava mahdollisimman avoimesti ja julkisuuslain mukaisesti, painottaen toiminnan organisoinnissa sitä, miten parhaiten pystytään turvaamaan näiden palveluiden tarkoituksen ja tavoitteiden toteutumista. 2) Julkisten sote-palveluiden yhtiöittäminen ei ole järkevää myöskään siksi, että se pirstaloittaa entisestään palveluiden kenttää ja vaikeuttaa paljon palveluita tarvitsevien asiakkaiden palveluketjujen yhteensovittamista. 3) Sen selvittäminen, onko yhtiöittäminen EU-lainsäädännön mukaan välttämätöntä ja mitkä voisivat olla sen vaihtoehdot, on tehtävä ennen hallituksen esityksen kirjoittamista lopulliseen muotoonsa.

18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Ei vastauksia.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

Ei vastauksia.

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön)

Ei vastauksia.

21. 19. Väliaikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaanpanolain 2 luvussa. Onko väliaikaishallinnosta säädetty riittäväällä tavalla?

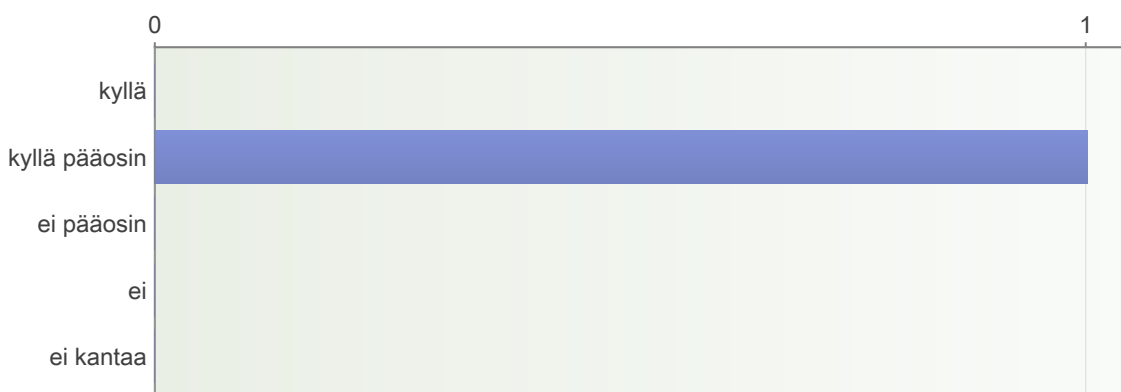
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

22. 20. Voimaanpanolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

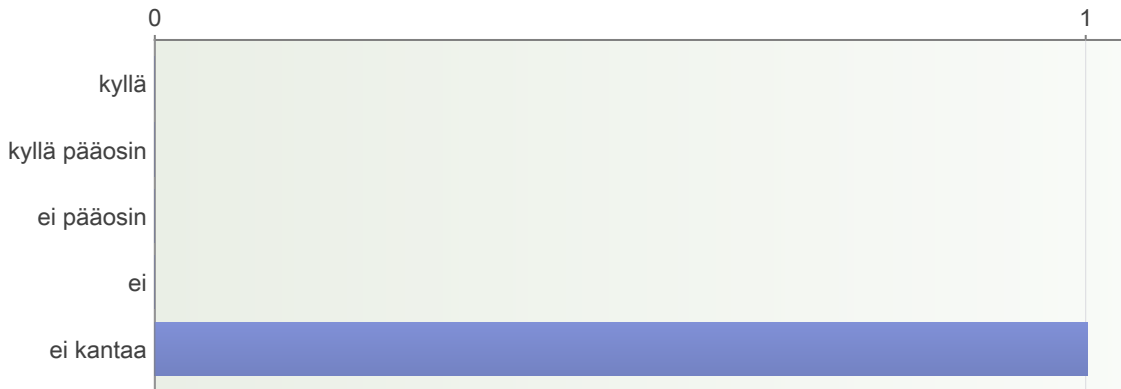
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

23. 21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Vastaajien määrä: 1

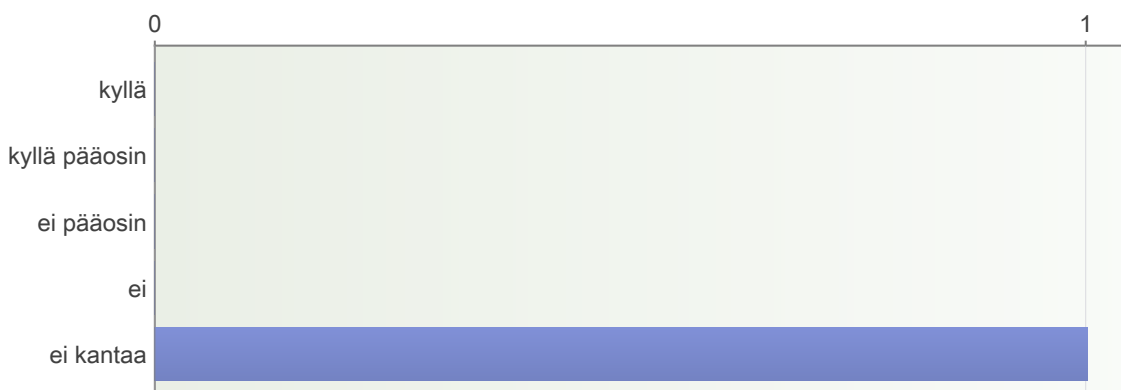
Avoimet vastaukset: ei kantaa

24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Ei vastauksia.

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidättekö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Vastaajien määrä: 1

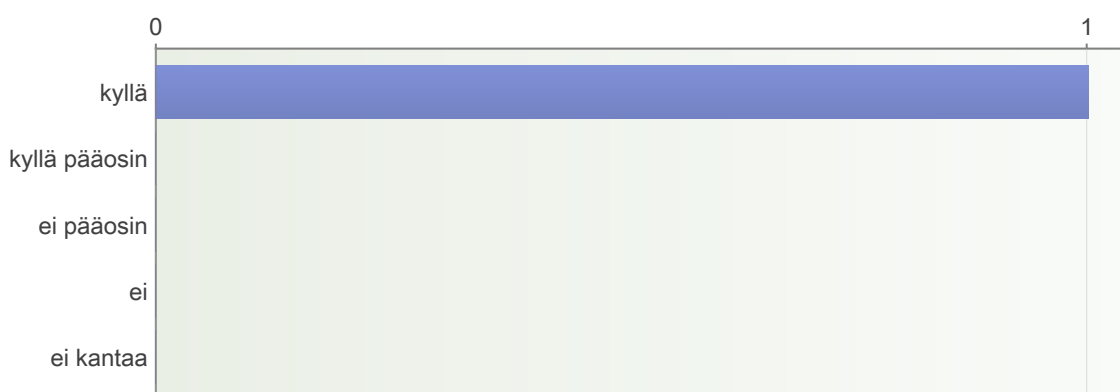
Avoimet vastaukset: ei kantaa

27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Ei vastauksia.

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

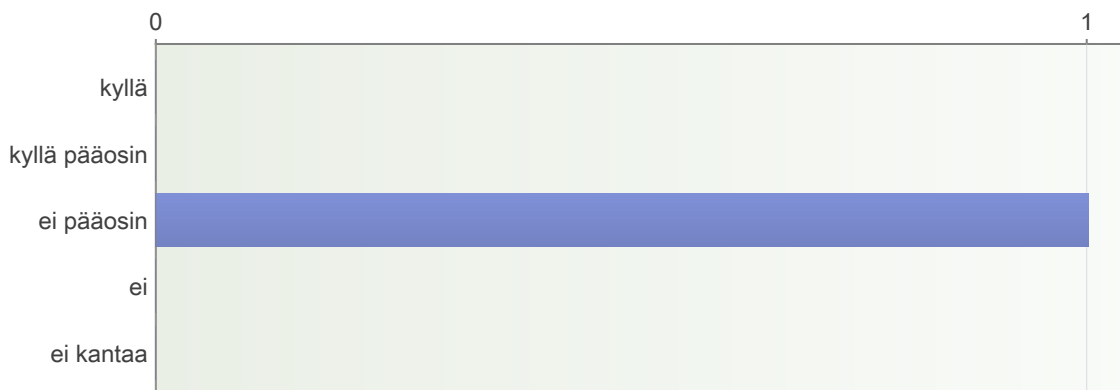
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

Vastaajien määrä: 1

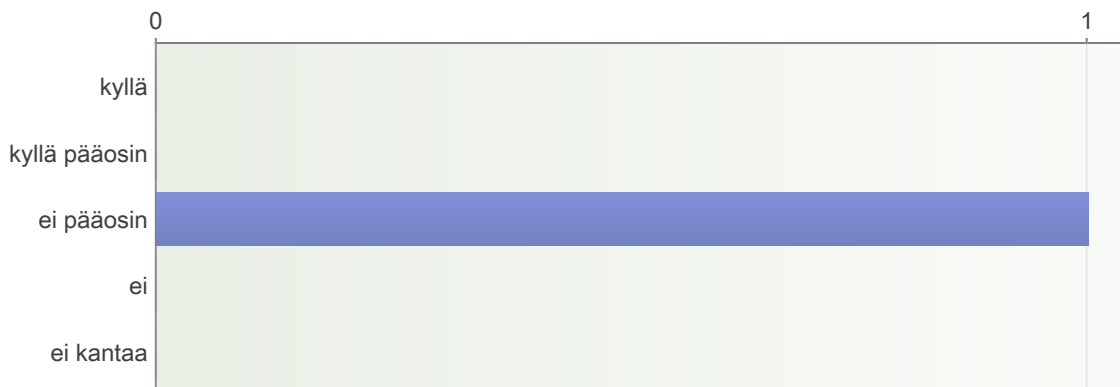

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- 1) Rahoituksen on turvattava, että asiakkaat voivat saada tarvitsemansa välttämättömät palvelut. Niitä ei voi kasvun rajoittamisella vaarantaa. 2) Vammaispalvelujen on säilyttävä maksuttomina. Muuten palvelujen käyttäminen käy mahdottomaksi. Rahoituksen rajoittaminen saattaa vaarantaa myös sekä asiakkaan että maakunnan kannalta järkevästi toteutettavan palvelukokonaisuuden, mikäli maakunnat alkavat kuntien tapaan järjestää vain sellaisia palveluja, joihin asiakkaalla on ehdoton oikeus.

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Vastaajien määrä: 1

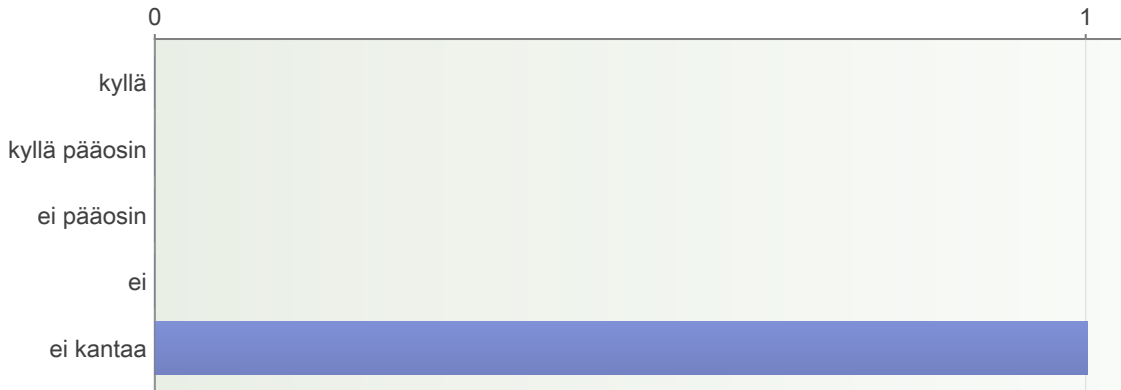

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Vammaisten ihmisten osuus väestöstä tulee ottaa yhdeksi valtion rahoitusta määrittäväksi tarvetekijäksi, koska vammaisten henkilöiden määrä vaihtelee alueittain. Tällä voidaan osaltaan turvata palveluiden yhdenvertaista saatavuutta.

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Vastaajien määrä: 1

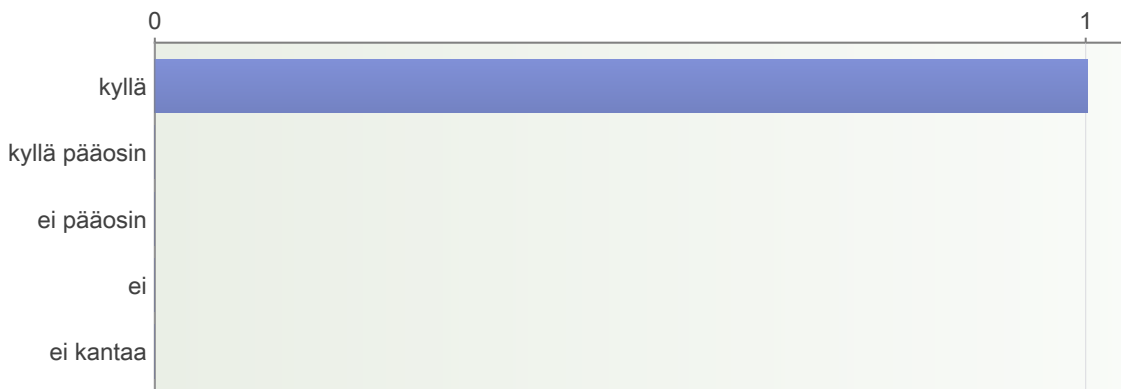
Avoimet vastaukset: ei kantaa

32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Ei vastauksia.

33. 31. Pidättekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena? (erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Vastaajien määrä: 1

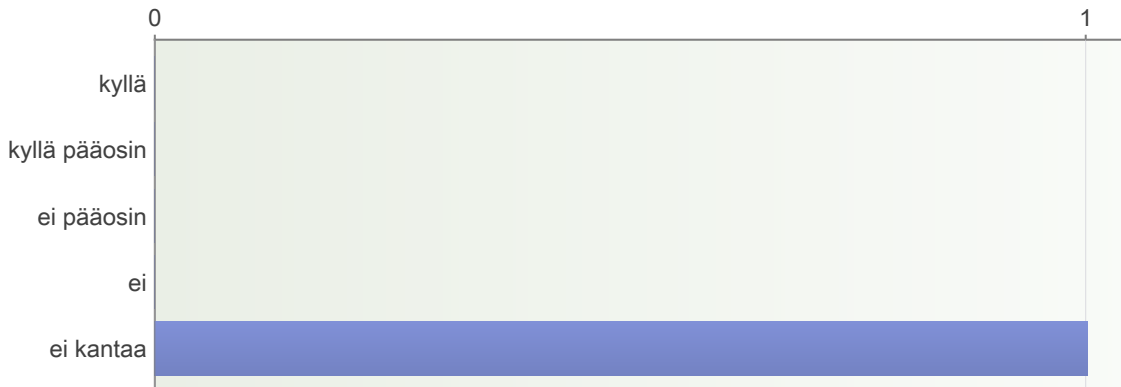
Avoimet vastaukset: kyllä

34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Ei vastauksia.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

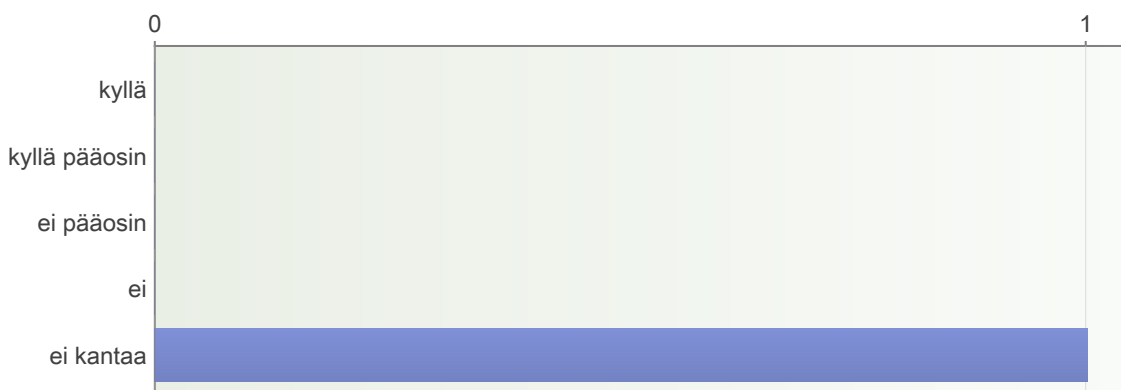
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

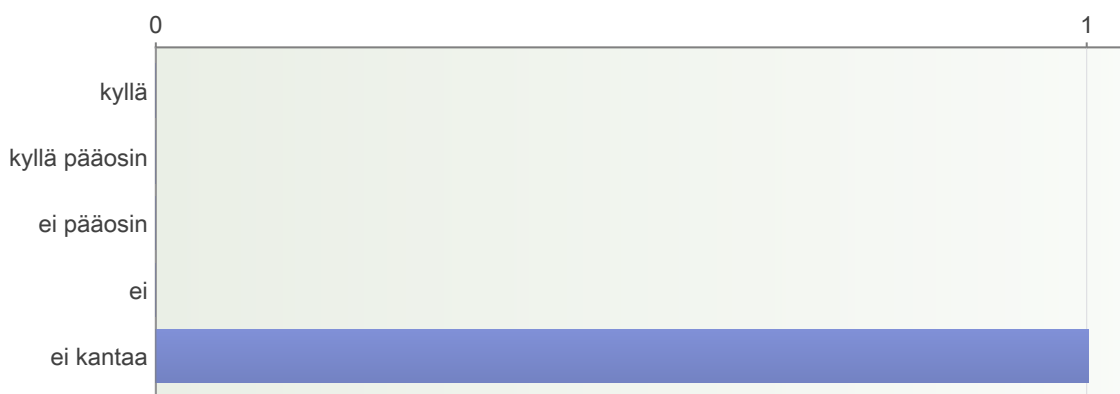
37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Vastaajien määrä: 1

- 1) On välttämätöntä turvata kuntien yhdenvertaiset mahdollisuudet järjestää opetuksen palvelut ja muut kuntiin jäävät palvelut. On suuri vaara, että säästöt vaikeuttavat entisestään erityistä tukea tarvitsevien lasten yhdenvertaisia opiskelumahdollisuuksia ja tarpeisiin vastaavien varhaiskasvatuspalveluiden saamista.
- 2) Kuntien on pystyttävä turvaamaan esteettömyys ja saavutettavuus.

38. 36. Pidätkö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Vastaajien määrä: 1

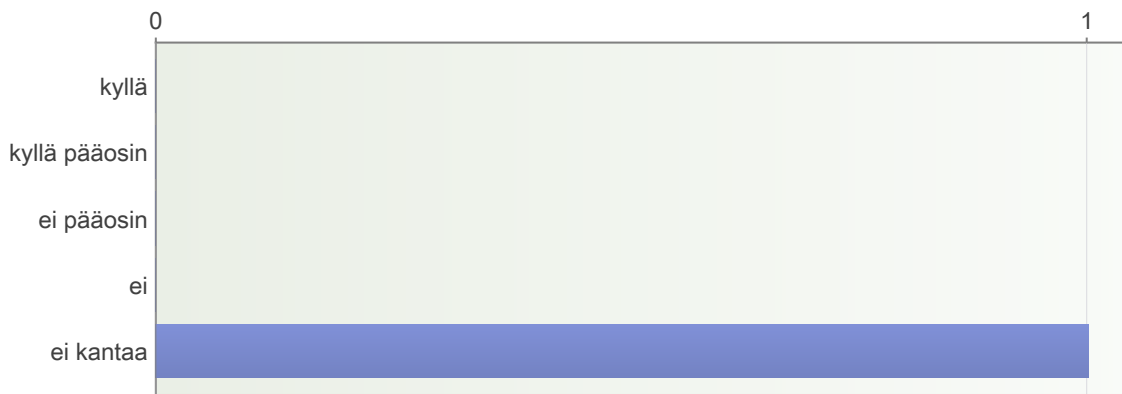
Avoimet vastaukset: ei kantaa

39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Ei vastauksia.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

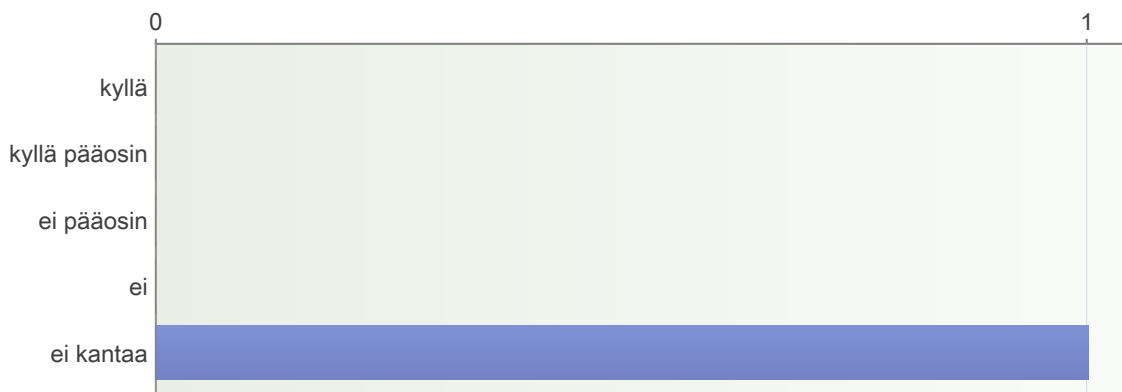
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

42. 40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Ei vastauksia.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Vammaisjärjestöjen paikallisella yhdistystoiminnalla on merkittävä rooli hyvinvoinnin edistämässä. Kuntien antama monipuolinen tuki on tärkeää yhdistysten hyvinvointia edistävälle toiminnalle. Esityksistä ei käy ilmi, miten jatkossa turvataan kuntien ja maakuntien tuki yhdistysten hyvinvointia edistävälle toiminnalle tai mikä asema yhdistystoiminnalla on hyvinvoinnin edistämässä. Yhdistykset tuottavat myös vapaaehtoistoiminnan ja palvelutuotannon välimaastoon sijoitettavaa matalan kynnyksen tukea kansalaisille. Tuen olemassaolo on tunnistettava ja jatkuvuus turvattava. Paikallisyhdistysten toiminta-avustusten saaminen on turvattava jatkossakin sote-palveluiden siirtyessä maakuntien järjestämisvastuulle.

44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Vastaajien määrä: 1

- Pelkäämme, että ainakaan alkuvaiheessa ei ole taloudellisia edellytyksiä. Siirtymävaiheen kustannukset ovat erittäin suuria. Viime kädessä vastuu välttämättömistä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista on valtiolla. Valtion on turvattava maakuntien taloudelliset edellytykset turvata perusoikeuksien toteutuminen.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Ei vastauksia.

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntalaki

23 §

Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet

Ehdotamme 2 momenttiin uutta 7) kohtaa:

...

7) palkkaamalla maakuntaan vammaisasiamies.

...

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä

1 §

Lain tarkoitus

Ehdotamme seuraavaa lisäystä tarkoituksipykälään:

Tämän lain tarkoituksena on edistää ja ylläpitää väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä varmistaa YHDENVERTAISET, SAAVUTETTAVAT JA LAADUKKAAT (TAI LAADULTAAN HYVÄT) SEKÄ kustannusvaikuttavat ja tuottavuudeltaan hyvät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut koko maassa.

Perustelut muutosesitykselle:

Pykälä ja hallituksen esityksen perustelut eivät vastaa toisiaan, koska perusteluissa on korostettu palvelujen laatua paljonkin. Pykäläesityksessä ylikorostuu taloudellinen tehokkuus. Yhdenvertaiset palvelut voivat olla myös huonoja laadultaan, jolloin palvelut eivät edistä kenenkään hyvinvointia ja terveyttä.

4 §

Palvelujen saatavuus ja saavutettavuus

Ehdotamme 2 momentin muuttamista seuraavasti:

Esitys: Sosiaali- ja terveystalvveluja toteutettaessa on edistettävä esteettömyyttä.

Muutos: Sosiaali- ja terveystalvvelujen on oltava esteettömiä ja saavutettavia. Talvvelut on toteutettava siten, että ne edistävät esteettömyyden ja saavutettavuuden toteutumista yhteiskunnassa.

Perustelut muutosesitykselle:

Laki ei voi lähteä siitä, että meillä voisi olla esteellisiä sote-talvveluja, jotka eivät ole kaikkien maakunnan asukkaiden saavutettavissa. Sen lisäksi, että sote-talvvelut on järjestettävä esteettömästi ja saavutettavasti, talvvelut on toteutettava siten, että ne poistavat parhaalla mahdollisella tavalla yhteiskunnassa olevia esteitä.

16 §

Maakuntien yhteistyösopimus

Ehdotamme 3 momenttiin seuraavaa lisäystä:

Edellä 2 momentin 4 ja 5 kohdassa tarkoitettun työnjaon on edistettävä PALVELUJEN LAATUA, asiakas- ja potilasturvallisuutta sekä tarkoituksenmukaisen, tehokkaan SEKÄ PALVELUJEN SAATAVUUTTA JA SAAVUTETTAVUUTTA EDISTÄVÄN tuotantorakenteen toteutumista.

...

Perustelut muutosesitykselle:

Sosiaalihuollon talvveluissa laatu on huomattavasti merkittävämpi ja laajempi asia kuin asiakasturvallisuus. Jotta laadun merkitys korostuisi se pitää todeta erikseen.

Tuotantorakenteen on edistettävä myös talvvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta ei pelkästään tehokkuutta.